

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 41 din 31.01.2024

Dosar nr.: 11A/2022

Autosesizare nr.: 6070/05.09.2022

Petent: Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Reclamat: S.C. RICONI PRODCOM S.R.L. (Carmangeria Ozana)

Obiect: Posibila faptă de discriminare prin lezarea demnității femeilor prin postarea unei reclame la produsele comercializate de societatea comercială, în care sunt prezentate 2 persoane de sex feminin în costum de baie, având următorul conținut: „*Nu toată carnea e la fel!*”. Postarea pe pagina de facebook la care este atașată reclama este următoarea: “*Rase diferite, furajare diferită, gust diferit! Această postare este un pamflet și trebuie tratat ca atare!!!*”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul procedural ales al petentului

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Numele, sediul părții reclamate

2. S.C. RICONI PRODCOM S.R.L. cu sediul în București, str. Jean Steripdi, nr. 9 - 11, Bl. M3, parter, sector 3

II. Procedura de citare

3. Prin rezoluția nr. 31/16.07.2022, a fost dispusă procedura de investigație la sediul societății reclamate, în vederea identificării persoanei juridice deținătoare a comerciantului în discuție, precum și a autorului spotului publicitar.

4. În vederea soluționării sesizării înregistrate și pentru atingerea obiectivelor controlului, echipa de investigație a C.N.C.D. a formulat raportul nr. 30/2022.

5. Prin adresa nr. 8067/09.11.2022 s-a realizat citarea în temeiul art. 20, alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 12.12.2022.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Prin nota de autosesizare înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 6070/05.09.2022, în conformitate cu prevederile art. 19, alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată, respectiv prevederile art. 13 din Ordinul nr. 144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, s-a demarat procedura de soluționare din oficiu cu privire la posibile fapte de

discriminare pe criteriu de gen prevăzute de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 (republicată).

7. Concret, în data de 29.08.2022 a fost comunicată, spre informare, pe adresa de e-mail a instituției support@cncd.ro o postare a societății reclamate pe rețeaua de socializare Facebook, postare cu reclama la produsele comercializate de aceasta, în care sunt prezentate 2 persoane de sex feminin în costum de baie, având următoarea descriere: *"Nu toată carnea e la fel!"*.

8. Postarea de pe pagina de facebook la care este atașată reclama este următoarea: *Rase diferite, furajare diferită, gust diferit! Această postare este un pamflet și trebuie tratat ca atare!!!*".

9. În susținerea autosesizării a fost atașat e-mailul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 5947/30.08.2022, prin care a fost transmisă captura de ecran cu reclama în discuție.

Susținerile reclamatului

10. Prin punctul de vedere înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 7532/21.10.2022, reclamatul precizează faptul că postarea din data de 28.08.2022 pe pagina de socializare Facebook *"Carmangeria Ozana"* avea mențiunea expresă că trebuie tratată ca un pamflet.

11. Poza, mesajul și modul în care a fost realizat materialul reprezintă o preluare a unei poze și a unui mesaj dintr-o campanie realizată în Italia, în mediul online, fără niciun fel de intenție de a jigni sau desconsidera pe cineva.

12. Imediat după publicarea postării, au existat câteva comentarii care făceau trimitere la modul în care era asociată persoana umană cu carnea, fapt pentru care s-a decis imediat reanalizarea materialului și ștergerea postării după 2 ore.

13. În data de 29.08.2022, reclamatul precizează că, în semn de respect, a postat un mesaj către toți urmăritorii paginii de Facebook *Carmangeria Ozana*, cu scuze publice față de postarea anterioară și delimitarea față de jigniri, față de orice fel deosebiri, excluderi.

14. Astfel, reclamatul dorește să atragă atenția asupra faptului că reacția a fost foarte rapidă și adaugă că societatea nu promovează astfel de manifestări, fiind de notorietate implicarea în comunitatea din care face parte de peste 30 de ani, iar comunitatea le acordă apreciere și susținere.

15. De asemenea, reclamatul punctează faptul că s-a realizat o interpretare a postării care s-a dus la extrem de către unele persoane, iar lucrurile importante care privesc societatea reclamată nu sunt promovate, istoria activității societății stând dovadă în acest sens.

16. Reclamatul atrage atenția asupra faptului că tocmai munca și seriozitatea au contribuit la câștigarea celui mai mare concurs tematic organizat în România pe domeniul specific de activitate al societății comerciale Top Chef Măcelar, o altă dovadă a lipsei oricărei discriminări fiind și faptul că echipa de lucru în cadrul măcelăriei rezistă de mai bine de 30 de ani.

17. Pe fond, reclamatul apreciază că materialul pretins denigrator are caracter de pamflet și satiră și nu a depășit limita justului echilibru dintre ocrotirea vieții private garantată de art. 8 din CDO și dreptul la liberă exprimare prevăzut de art. 10 din aceeași convenție.

18. Reclamatul detaliază aspectele ce definesc pamfletul și satira, punctând faptul că, din modul în care a procedat, nu se poate trage concluzia că ar fi acționat cu rea-credință și în scopul discriminării cuiva.

19. În condițiile în care o astfel de abordare exista cu mult anterior preluării de către societate a mesajului, nu poate exista nici cea mai mică dovadă a faptului că s-ar fi urmărit

cu bună știință și ar fi realizat în mod intenționat o astfel de postare pentru a discrimina și a aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale cuiva.

20. Prin e-mailul înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 8551/23.11.2022, reclamatul formulează concluziile în urma primirii citației emisă în cauză.

21. Astfel, reclamatul solicită respingerea petiției ca nefondată și neîntemeiată, precizând că, în conformitate cu prevederile art. 38 din Ordinul privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, nu a primit petiția, pentru a putea lua la cunoștință de obiectul și susținerile din cadrul acesteia, punctul de vedere exprimat deja fiind formulat pe baza discuției purtată la sediul societății, odată cu deplasarea echipei de investigații.

22. Presupunând că este vorba de ceea ce a reprezentat acel pamflet postat pe pagina de socializare Facebook, reclamatul precizează că nu a avut posibilitatea de a realiza apărări complete și nici să ia la cunoștință de nota de autosesizare, motivată, în temeiul art. 13 din Procedura internă.

23. Pe fondul sesizării, în situația în care este vorba despre postarea din data de 28.09.2022 de pe pagina de socializare Facebook "*Carmangeria Ozana*", reclamatul menționează faptul că acea modalitate de a realiza o satiră cu scop publicitar reprezintă o preluare dintr-o campanie publicitară realizată într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

24. Reclamatul face trimitere la punctul de vedere formulat anterior la care a atașat acea reclamă din Italia, reclamă la produse din carne și în raport de care nu a sesizat să existe sancțiuni sau măsuri, atâta timp cât, consideră că oricine înțelege că este un pamflet, o satiră.

25. Reclamatul dorește să puncteze faptul că nu există posibilitatea ca cineva să susțină că societatea a realizat, cu buna știință, premeditat, o campanie prin care și-a dorit a realiza o discriminare.

26. Astfel, reclamatul apreciază că nu se pot demonstra în speța de față următoarele aspecte:

- faptul că societatea a dorit sau premeditat să aibă o atitudine de discriminare;
- că societatea este într-o campanie de publicitate și că realizează demersuri pentru a atrage atenția prin astfel de practici;
- că societatea are nevoie de publicitate, prin atingere adusă demnității umane, în scop de profit, în condițiile în care este vorba de o afacere de familie;
- că există indiferență la adresa comunității în care comerciantul a debutat în această afacere;
- că ar fi vorba de un astfel de comportament repetitiv și că aceasta este atitudinea prin care societatea "se remarcă" în comunitate și în spațiul public;
- că, în speță, colectivul din cadrul societății este ales prin discriminare.

27. În completare, reclamatul dorește a se reține că nu există, în istoria existenței societății, nici cea mai mică abatere și că este un comerciant recunoscut în comunitate prin sprijinul pe care îl acordă celor în nevoie.

28. De asemenea, reclamatul consideră că a demonstrat că nu a avut intenția de avea atitudine de jignire, denigrare, batjocură față de nicio persoană întrucât a avut reacție și puterea de a înțelege că acel pamflet publicat naște și nemulțumire, fapt care a dus la ștergerea imediată a postării și publicarea unui mesaj prin care reprezentanții societății și-au prezentat scuze.

29. În aprecierea speței, reclamatul solicită a se avea în vedere nu doar reacția imediată,

ștergerea postării, ci și mesajul postat în ziua următoare care arată, în opinia sa, respectul de care dă dovadă: „*Ne cerem cele mai sincere și oneste scuze pentru reacțiile provocate de postarea noastră de ieri*”. „*Ne pare rău că ceea ce s-a dorit a fi o glumă a jignit pe unii dintre voi. Așa că ne întoarcem la ceea ce știm să facem cel mai bine și la ceea ce ne-a consacrat(...)*”.

30. Reclamatul insistă asupra faptului că a fost vorba de un pamflet, aspect menționat chiar în cuprinsul postării și nu dorește a se „remarca” prin promovarea unui mesaj bazat pe discriminare.

31. Mai menționează faptul că în cadrul postării nu s-au folosit cuvinte și/sau expresii care să promoveze discriminare, fiind în mod evident un pamflet atâta timp cât poza este una de satiră, o formă de critică a slăbiciunilor individuale, sociale sau general omenești, preluată fiind de la acea campanie desfășurată în Italia.

32. Reclamatul consideră că trebuie să se țină seama de modul în care societatea a acționat și de modul în care, în concret, s-au desfășurat evenimentele, nefiind în fața unei adresări directe către o altă persoană sau către public a unui mesaj care să poată fi considerat discriminatoriu.

33. Astfel, reclamatul consideră oportună trimiterea și la practica judiciară: decizia de inadmisibilitate a CEDO din 28 iunie 2011 pronunțată în cauza I. P. c. României, cauza Salabiaku c. Franței, 7 octombrie 1988; Hotărârea Curții de Apel Galați nr. 19/2021 unde a fost menționată cauza A c. României, hotărârea din 4 octombrie 2007, cauza N c. României, decizie de inadmisibilitate din 18 noiembrie 2008.

34. În acest ultim caz indicat, reclamatul punctează faptul că instanța de judecată a stabilit aplicarea sancțiunii avertismentului, în condițiile în care în respectiva speță au fost adresate astfel de cuvinte și expresii, în antiteză cu cauza de față, unde nu s-a făcut trimitere la astfel de cuvinte și expresii.

35. Reclamatul consideră că dovada faptului că societatea nu a realizat niciun fel de demers care să fie încadrat ca discriminatoriu rezultă nu doar din faptul că poza este o preluare, dar și din faptul că timp de 30 de ani, societatea nu a avut niciun fel de probleme cu nicio autoritate a statului.

36. Reclamatul invocă prevederile Procedurii interne de soluționare aprobată prin Ordinul nr. 144/2008, art. 39 alin. 1, art. 41 alin. 1 în ceea ce privește probarea existenței unei discriminări și a încălcării principiului egalității de tratament și solicită, în subsidiar, aplicarea măsurii avertismentului în situația în care s-ar considera că ar exista o abatere din partea societății reclamate, invocând în acest sens Hotărârea nr. 1367/2020 a Curții de Apel București, Secția a VII a Contencios Administrativ.

37. În urma transmiterii notei de autosesizare în data de 22.01.2024, reclamatul completează punctul de vedere înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 663/23.01.2024 și susține că nota de autosesizare nu cuprinde o motivare a deciziei de autosesizare.

38. De asemenea, reclamatul își exprimă temerile cu privire la modul în care va analizată apărarea, având în vedere faptul că nota de autosesizare este întocmită de chiar unul dintre Membrii Colegiului director care se antepronunță prin formularea autosesizării și precizează că nu înțelege care ar fi încălcarea normei legale care impunea o astfel de autosesizare, atâta timp cât cuprinde redarea imaginii, a postării, cu preluarea textului, ceea ce nu reprezintă, în opinia sa, o fundamentare, o motivare a actului de autosesizare.

39. Reclamatul invocă în apărare aspectul conform căruia actul de autosesizare ar fi vădit nefondat, din moment ce în cuprinsul acestuia se face trimitere la o posibilitate și nu este

realizată o încadrare în drept cu privire la încălcarea unui drept nepatrimonial al unei persoane, cum anume a adus atingere acel mesaj și acea poză unor persoane, de ce consideră autorul actului de autosesizare că ar avea loc o încălcare a normelor regăsite în O.G. nr. 137/2000.

40. Reclamatul face referire la ceea ce reprezintă presa scrisă și/sau online națională și mondială, care face rating și vânzări din pamflete publicate, texte reglementate. Astfel, în aprecierea sa, materialul pretins denigrator are caracter de pamflet și nu a depășit limita justului echilibru dintre ocrotirea vieții private garantată de art. 8 din CEDO și dreptul la liberă exprimare prevăzut de art. 10, din aceeași convenție, aspecte care nu au făcut analiza autorului actului de autosesizare.

41. Pamfletul și satira fac parte din cotidian, fiind întâlnite zi de zi în viața oamenilor, iar postarea în discuție nu pot fi analizate, în opinia reclamatului, din perspectiva art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

42. În raport de toate cele precizate, reclamatul solicită respingerea actului de autosesizare în principal ca fiind vădit nefondat, iar în subsidiar ca nefondat și neîntemeiat.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

43. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

44. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

45. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

46. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

47. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

48. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând *„sau oricare alt criteriu”*, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, 7*

decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

49. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

50. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

51. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a

împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

52. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

53. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

54. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

55. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);

e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie

manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);

f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);

h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);

i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);

j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);

k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi

recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitate lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42;

n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

56. Art. 30 al Consituției României care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) *Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

57. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

58. Se constată că societatea reclamată a publicat reclame la produsele comercializate în care sunt prezentate două persoane de sex feminin în costum de baie, având următorul conținut: „Nu toată carnea e la fel!”. Reclama de mai sus a fost distribuită pe pagina facebook cu următorul text atașat: „Rase diferite, furajare diferită, gust diferit! Această postare este un pamflet și trebuie tratat ca atare!!!”.

59. Din punctul de vedere al dreptului la demnitate persoanele de gen feminin sunt în situație similară cu persoanele de gen masculin.

60. Criteriul de diferențiere este cel al sexului.

61. Afirmatiile analizate, reprezentând un comportament manifestat în public, sunt de natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare, ofensatoare îndreptată împotriva persoanelor de gen feminin.

62. Astfel fapta societății reclamate reprezintă discriminare, întrucât a creat o deosebire pe criteriul sexului care a avut ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

63. Astfel de afirmații misogine, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare. În niciun caz soluționat de CEDO privind afirmații cu caracter misogin nu s-a acordat prioritate dreptului la libera exprimare.

64. În mod evident exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, are semnificație specială pentru grupuri vulnerabile.

65. Recomandarea CM/Rec(2019)11 privind Prevenirea și Combaterea Sexismului a Consiliul Europei definește sexismul drept „orice act, gest, reprezentare vizuală, cuvinte rostite sau scrise, practică sau comportament care are loc în sfera publică sau privată,

indiferent dacă este online sau offline, bazat pe ideea că o persoană sau un grup de persoane este inferior din cauza sexului lor”.

66. Conform datelor statistice, 58% din fete au raportat că au fost supuse hărțuirii în mediul online, 50% din ele spunând că s-au confruntat mai degrabă cu hărțuire în mediul online decât în stradă, iar 20% din femeile tinere din Uniunea Europeană au raportat vreo formă de hărțuire sexuală online.

67. Având în vedere că societatea reclamată nu a urmărit ca scop umilirea femeilor, totodată anterior nu a comis fapte de discriminare, Colegiul director aplică avertisment contravențional conform art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 din **O.G. nr. 2 din 2001**.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
2. Aplică avertisment contravențional conform art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 din **O.G. nr. 2 din 2001**. față de S.C. RICONI PRODCOM S.R.L. cu sediul în București, str. Jean Steripdi, nr. 9 - 11, Bl. M3, parter, sector 3 (cu 8 voturi pentru, 2 împotriva);
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință).

V. Modalitatea de plată a amenzii: —

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru

DIACONU ADRIAN – Membru

GRAMA HORIA - Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

Redactată și motivată: H.I.

Data redactării: 25.07.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

